

1893-10-12

þÿ œ ¿ » Å² 1 - Â

þÿ • Á µ Å ½ · Ä¹ 0 ì Á ì³ Á ± ¼ ¼ ± C o o p 2 0 0 2

Library of Neapolis University Pafos

<http://hdl.handle.net/11728/8381>

Downloaded from HEPHAESTUS Repository, Neapolis University institutional repository

Γεωμία
 Παφός ✓
 Ξωιηλοισι
 Ξωφανες (Παφου)τοικωρυφ
 Κυριλλος Β'
 Πλατες
 Λυρατης
 νομοθ
 γχεια
 Τσαδα
 Γιαγγουρης
 ιχυληματα
 Φροτοχ.α.
 Πολεμι
 Σακενάριος
 Περα - Πεδι
 Αχ Δημητρίου
 Κοιν Ξέρματα
 Ξωφοινί
 Ξωπαιδευση
 Καφευεία
 Μαυρομενιαν

COOP
 φοροδογια
 και ουχροπιν
 παφος

MOΛΥΒΙΕΣ.

ΑΝΑ ΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑΝ ΠΑΦΟΥ.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ ἡγουμένου φυλλοῦ)

Καὶ λέγει διὰ τοῦτο Ὁυγκὼ « Ὑπ-
 ἤρξεν ἐπιχὴ ὅτε τὰ μοναστήρια καθ-
 ἴσταντο χρήσιμα· ἐδεῖ νὰ εὕρισκων-
 ται τῶρα παρῆλθεν ἡ ἐποχὴ ἐκείνη.
 Ὁ μοναστικὸς βίος εἶνε καλὸς εἰς τὰς
 ἀρχὰς τοῦ πολιτισμοῦ, τότε ὠρεῖται
 τὴν ἀνθρωπότητα, ἐπειδὴ ἐλαττώνει
 τὴν κτηνωδίαν διὰ τοῦ πνευματισμοῦ·
 ἀλλ' εἰς τὴν ἀνδρικήν ἡλικίαν τῶν
 λαῶν ἀποβαίνει ἐπιβλαβής. Ἐκλυόμε-
 νος καὶ ἐκδικαιτούμενος βαθμηδόν, ἐξ-
 ακολουθῶν δ' ἐν ταύτῃ νὰ καθίσταται
 παράδειγμα ἀποβαίνει κακὸς διὰ τοὺς
 αὐτοὺς λόγους, δι' οὓς ὑπῆρξε σωτή-
 ριος κατὰ τὴν πρώτην περιόδον τῆς
 ἀγότητος αὐτοῦ. Ὅπως δ' ἐν Κύ-
 πρῳ τὰ μοναστήρια φαίνονται ἔχον-
 τα τοῦλάχιστον προσισμὸν τινα ἃς
 συντηρῶσιν ἓνα ἄξιον καὶ καλὸν κήρυ-
 κα τῆς θρησκείας καὶ τῆς πατρίδος
 καὶ πρὸ πάντων τῆς πατρίδος, διότι
 ἰδίως ἐν Πάφῳ, καίτοι ἡ ἐννοία Χρι-
 στιανισμὸς καὶ Ἑλληνισμὸς συνταυτί-
 ζεται, ὁ Χριστιανισμὸς φαίνεται σκιά-
 σης τὴν Ἑλληνικὴν ιδέαν. Ὁ Ἅγιος
 Παφῶ, μητροπολίτης καλῶν διαθέ-
 σεων, Χριστιανικῶς καὶ Ἑλληνοπρε-
 πῶς ἐκτελῶν ἐκάστοτε τὰ ἐπισκοπικά
 του καθήκοντα, εἶχεν ἀποφασίσει νὰ
 φέρῃ ἐξ Ἀθηνῶν ἓνα ἱεροκέρυκα. Τί γί-
 νεται αὐτῇ ἡ ὑπόθεσις; Ἐὰν τὸ πράγ-
 μα ᾔνε ὑπὸ σκέψιν, δὲν διατάξω νὰ ἐκ-
 φέρω ταπεινῶς καὶ τὴν γνώμην μου.
 Τὰ πολλὰ γράμματα θ' ἀπαιτήτωσι
 καὶ παραπολλὰ χρήματα· ἀλλ' ὅ,τι
 δύναται νὰ ὠρελήτῃ εἶνε μόνον θέλησις,
 φιλοπονία, διδλχὴ καταληπτὴ τοῖς
 πᾶσι καὶ συνύπαρξις θρησκευτικοῦ καὶ
 Ἑλληνικοῦ φανατισμοῦ. Ὁ φανατι-
 σμὸς εἰς μίαν ιδέαν θᾶ. εἶπε δύναμις
 Ἡράκλειος. Φανατισμὸς εἰς ἀνεπτυγ-
 μένον ἄνθρωπον εἶνε ἄσκοπος, ἀλλ' ὁ
 καθόλου λαὸς πρέπει νὰ ᾔνε φανατικὸς
 Ὁρθόδοξος καὶ φανατικὸς Ἕλληνα νὰ ἐ-
 χῇ θρησκευτικὸν καὶ ἔθνικον φανατι-
 σμὸν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρις ὀνύγων. Αὐ-
 τοὶ οἱ ὁδοκαθαρισταὶ στήν Γαλλίαν
 συγκινοῦνται ἀπὸ μίαν ιδέαν· μίαν ἡ-

Διαφορά

μέραν ἑνας καταστηματούρχης Γερμανός εἶχε τὸ ἄγαλμα τοῦ Βουλανξὲ στὴν βιτροῖνάν του καὶ ἀμέσως ἐφώναξεν· Βουλανξὲ καὶ Πρωσία δὲν συμβιβάζονται, καὶ ἡ βιτροῖνα ἐθραύσθη. Τέτορον φανατισμὸν θέλω. Ἐδῶ, στὴν Πάρον δηλαδὴ, δὲν ἐνθυμούμαι εἰς πορὸ χωρὶς ἐπῆγε μὲν φράν ὁ Αρμυστής καὶ οἱ κάτοικοι ταπεινῶς προτερχόμενοι τοῦ ἡσπάζοντο τὴν χεῖρα. Ἡ ἀρχαία Ἑλλάς ἐμεγαλύνθη διότι ἐφώναξε «πᾶς μὴ Ἑλλήν βάρβαρος».

Αὐτοὶ ὅλοι λοιπὸν θέλουσι κήρυκας τῶν θρησκευτικῶν καὶ ἐθνικῶν ἰδεῶν. Ἡξευρετε, μακαριώτατε καὶ πανιερώτατοι καὶ πανοσιώτατοι καὶ πανοσιολογιώτατοι, πόσα διαθέτουσιν αἱ μοναὶ ἐν Ἑλλάδι ὑπὲρ τοῦ θεοῦ κηρύγματος; διαθέτουσι

45,000 χιλιάδας δραχμῶν κατὰ τὸ ἐρετεινὸν Βασιλικὸν διάταγμα. Ἐδῶ δὲ ἐν Κύπρῳ; Ἐδῶ... ὕπαγε ὀπισω μου Σατανά. Φεύγει δυστυχως καὶ ἀπὸ τὰ χωρὶς ὁ θρησκευτικὸς φανατισμὸς καὶ ὁ ἀγνὸς ἀγροτικὸς βίος, ἀπαύγασμα τῆς πρὸς τὴν θρησκείαν πίστεως καὶ ἀγάπης, φεύγει φεῦ! ἀδιακόπως. Καταγγέλλω, ἅγιε Κιτίου, εἰς τὴν Ὑμετέραν Πανιερότητα τὸν ἱερέα τῶν Πλατρῶν, ὁ ὁποῖος δὲν ἐλειτούργησε τοῦ Σωτῆρος τὴν θνὴν Αὐγούστου διότι δὲν εἶχεν ἑορταστὴν καὶ πρότφορα· ἐπίση; καὶ τὸν ἱερέα τοῦ Λημνατιοῦ, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν δὲν ἐλειτούργησε, καὶ τοὺς χωρικοὺς ἀμφοτέρων τῶν χωρίων, οἵτινες κανέν παρῶπον δὲν εἶπον εἰς τὸν ἱερέα — Ἰαῦτα ἐν παρόδῳ. — Σὰς γνωρίζομεν, Πανιερώτατε, μὲ θέλησιν μεγάλην καὶ ἐλπίζομεν ἀπὸ σὰς νὰ ἰδωμεν ταχέως ἀγλαοὺς καρποὺς τῆς ἀνὰ τὴν ἐπαρχίαν διδασκαλίας σας. Ὁ Χριστιανισμὸς καὶ ὁ Ἑλληνισμὸς, ὃν θαυμασίως συνεταυτίσατε ἐν τῷ ναῷ Ἀγίας Νάπας, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀφίξεώς σας εἶθε νὰ θίξη χορδὰς καρδιῶν, ἃς κατεπάγωσαν φεῦ! μαῦροι χρόνοι!

Τὸ πνεῦμα ἐκάστου λαοῦ ἐκδηλοῦται ἐν τῇ δημώδει ποιήσει. Ὅ,τι συγκινεῖ αὐτὸν, ἐκεῖ ἀναπαρίσταται· ἡ

δημώδης ποιησις πηγαίνει ἐκ τῆς καρ-
 διας τοῦ λαοῦ, ἐκπροσωπεῖ δὲ τὰς
 ιδέας καὶ τὰ φρονήματα αὐτοῦ. Ὁ
 χωρικός τοῦ Ταυγέτου ψάλλει μετὰ
 θαυμασμοῦ πρὸς τὴν ἀνδρίαν καὶ τὸν
 ἡρωϊκὸν τοῦς ἀθλοῦς τοῦ Κολοκοτρῶ-
 νη καὶ τὸ τραγουδῖ τοῦ Διάκου ἀποτε-
 λεῖ ἐν τῶν ἡρωϊκωτέρων ᾠδῶν τοῦ
 Ἑλλήνος τῆς Ἀλαμάνας. Τὰ Κρητι-
 κα ᾠδα ἀναδίδουσιν ὁτμήν πυρίτι-
 δος καὶ εἰς αὐτὰ δὲ τὰ ἐρωτικά ἀδύ-
 νατον νὰ μὴ συμπλέκωνται πολεμικὰ
 ἐπεισόδια. Ὁ ἄρματοῦλός, ὁ ὄνειροπο-
 λῶν ἐπὶ τῶν Κρητικῶν ὁρέων τὴν πα-
 τρίδα τοῦ ἐλευθέρου, ἐκτυλίσσει ἐν τῇ
 ὥρᾳ τῶν εὐγενῶν τοῦ ἐμπνεύσεως με-
 λῶν πηγαίνοντα ἐκ τῶν μυχιαιτά-
 των τῆς καρδίας τὰ δεινὰ τῆς πολυ-
 παθοῦς τοῦ πατρίδος καὶ δίδει τὸν ὄρ-
 κον ἐκεῖνον τὸν ἱερὸν ἐπὶ τῶν αἵματο-
 βαμμένων βουνῶν τῆς. Ἀλλ' ἐν Κύ-
 πρῳ τίνα κλέα ἀνδρῶν θὰ ψάλλῃ ἡ δη-
 μοτική μουσα, εἰς ποίων δ' ὄνειρων
 πέλαγος θὰ πλανᾶται ἐν Πάφῳ ὁ χω-
 ρικός, ὁ προσδoléπων καθ' ἐκάστην
 τοῦς ναοὺς καὶ τοὺς βωμοὺς τῆς μη-
 τρός τοῦ φοβεροῦ ταξότου; Τὸν ἐρωτα
 αὐτὸν καὶ μόνον ψάλλει ὁ χωρικός τῆς
 Πάφου, οἱ ἀγῶνες δὲ καὶ αἱ μάχαι αὐ-
 τοῦ συνάπτονται μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς
 Παφίας, ὃν ἐκπροσωπεῖ συνήθως ἡ
 «μαυρομματούτα» καὶ σπανίως ἡ
 «γυαλλοῦρα», ἥτις προκαλεῖ τὰ δά-
 κρυά του ἀφθονα «σὰν τοὺς ἀνθοὺς τῆς
 λεμονιάς». Τὰ δημοτικά ᾠσματα τῆς
 Πάφου δροσιζει ἅπαντα ἡ αὐρα ἡ προς-
 πνέουσα ἐκ τοῦ ὄρμου τοῦ ἀφροστε-
 φοῦς, τὰ ὀλίγα δὲ ἄτινα ἤκουσα εἶνε
 ἀριστουργήματα ποιητικῆς ἐμπνεύσεως
 περιέχοντα θαυμασίας παραβολὰς καὶ
 εἰκόνας. Ἀλλὰ καὶ τὰ πλείστα τῶν
 ἐν Κύπρῳ ᾠδῶν ἐμπνέονται σχε-
 δὸν ὑπὸ τῆς αὐτῆς ιδέας, ἐκ πλείστων
 δὲ διστιχῶν, ἅτινα ἤκουσα παρ' ἀγα-
 πητοῦ, φίλου ἐν μόνον συνδυάζει πατρί-
 δα καὶ ἐρωτα ἀδόμενον εἰς τὴν ἐπαρ-
 χίαν Λεμησσοῦ, τὸ ἐξῆς:

Θιέ μου νὰ ἔτρεφανι μιὰ ρίρα δίχως ἡλιο
 Νὰ πάρω γὰ τὴν ἀγαπῶ κ' ἡ Πόλι τὸ βσιλείο
 Ὑπάρχουσιν ἐπίσης καὶ ἕτερά τινα
 παρομοίας φύσεως, ἀλλ' ἐν συνόλῳ ἡ
 δημώδης μουσα ψάλλει τὰ ἐρωτικά
 πάθη μετ' ἐμπνεύσεως ἀξιοθαυμάστου

δια στιχων, οὗς ὁ Οὐγκώ θά εθετεν εὐ-
χαρίστως εἰς τὸ στόμα τοῦ Μαρτίου.
Διατί ὅχι; ὁ Γκαϊτε εἶπε, —καθὼς μὲν
εἶπε φίλος ποῦ τὸν ἐδράβατεν, —ὅτι αἱ
φιλοτορικαὶ ἰδέαι διαφέρουσι τῶν λει-
πῶν κατὰ τοῦτο, ὅτι ἐκφέρονται διὰ
δυσνοήτων ἐννοιῶν.

Ἐκεῖνος ὁ «περὶ προαγωγῆς τῆς
δημοσίου υγείας ἐν τοῖς χωρίοις» νόμος
τοῦ 92 τί καλὰ θά ἦτον ἐὰν ἐπεβάλ-
λετο εἰς ὅλα γενικῶς τὰ χωρία, διότι
ἡ ἀκαθαρότης των εἶνε ἀξία νὰ φέρῃ
χολέραν, κύριε ἀρχίατρε.

Εὐμορφο χωρὶο πλησίον εἰς τὸ Κιτῆ-
μα εἶνε ἡ Τσάδα· ἀπέχει ἀπὸ τὸ Κιτῆ-
μα μόνον δύο Κυπριακὰ μίλια καὶ ἔ-
χει ὕψος 1730 Ἀγγλικῶν παδῶν, ἀ-
κριβῶς ὅσον ὕψος ἔχει ἡ Λάνια. Θέλε-
τε καὶ μερικὰς ἄλλας πληροφορίας διὰ
τὸ χωρὶο αὐτό; Ἀπὸ τῆς Ἀγγλικῆς
κατοχῆς μέχρι τῆς σήμερον ἀπηγγονί-
σθησαν 13 κάτοικοί του, εἶνε δὲ καὶ
πατρὶς τοῦ μεγαλωνύμου Γαλλούρη.
Μία τρανοτάτη ἀπέδειξίς ὅτι ἡ θειω-
ρία τῆς ἐκφοβίσεως, ἣν φέρουσιν
ὡς δικαιολογίαν αἱ συνήγοροι τῆς θανα-
τικῆς ποινῆς, δὲν εἶνε ὀρθή. Ἴσως μά-
λιστα ὁ κακοῦργος ἐξοικειοῦται πρὸς
τὸ πρᾶγμα καὶ παρίσταται ἐν τῇ ἰ-
δέᾳ αὐτοῦ ὡς ἀπλοῦν τι καὶ μηδαμι-
νὸν ὅ,τι φανταζονται ὡς τὰ μάλιστα
τελευτφόρον οἱ φιλόσοφοι καὶ οἱ παινικι-
λόγοι. Ἡ Τσάδα ἵστας ἀρχὰς τῆς κα-
τοχῆς ἔκαμε καὶ ἓνα προκουντισαμέν-
το· ἠρνήθησαν αἱ κάτοικοι νὰ πληρώ-
σωσι φόρους καὶ πάραντα περιεκύκλω-
σαν τὸ χωρὶο τρεῖς λόχοι στρατοῦ. Οἱ
κάτοικοι ἠναγκάσθησαν νὰ . . . συν-
θηκολογήσωσιν.

Εἰς «Μὴ Μωαμεθανός» εἰς ἓνα χω-
ριό μᾶς εἶπεν· «Οἱ πρόγονοί μας ἐνό-
μιζαν ὅτι μέσα δὲν εἶνε ἡ Ἀφροδίτη».
Πτωχὲ χωρικὲ! Οἱ ξένοι κύριοί μας
δὲν μας ὀνομάζουσι ἀπογόνους ἐκείνων,
οὓς σὺ ἀφελῶς καὶ ἐξ ὀρμεμφύτου ἀπο-
καλεῖς πρόγονους. Ἀλλ' ὅ,τι μᾶς λέ-
γει ἡ συνείδησίς μας καὶ ἡ ἱστορία ἐ-
πικυροῖ ἐν πάσῃ σελίδι αὐτῆς, δὲν ἐξα-
λείφει ἡ ἀλλόκοτος καὶ παράλογος πει-
σμονὴ τῶν ξένων. Εἶχεν ἐπέλθει ἡ νύξ

καὶ ἠναγκάσθημεν νὰ ἀποθέσωμεν
τὴν ὀδοιπορικὴν μᾶς ραβδὸν εἰς τὸ Πο-
λέμι. Εἶνε θαυώδες χωρὶς, εἶρει δὲ κα-
τὰ τὸν κ. Σακελλάριον τὸ μεγαλείτε-
ρον ἐν τῇ νήτῳ δένδρῳ τὴν «δρῦν τοῦ
Πολεμίου» κάτωθεν τῆς οἰκίας ὑπάρ-
χει ναίσκος κατηρειπωμένος. Κατά
τι ὁμῶς μεγαλειτέρα εἶνε ἡ δρῦς τοῦ
Περαπεδίου ἔχουσα περίμετρον 20 Ἀγ-
γλικῶν ποδῶν. Ἄν δὲν ἔχῃτε γνωστὸν
τινα ὅστις Πάφον—ὁμιλῶ περὶ τῶν
χωρικῶν—μὴ περιμένετε μεγάλην φι-
λοξενίαν· γνωστὸν ἢ κουμπάρον . . . ἰ-
δὲ δὲν σας· διότι ἂν θέλητε νὰ παρου-
σιασθῇτε ὡς κουμπάρος ἐξ ἀγγιστείας
ἀλλοιμονον! θὰ πλαγιάσῃτε μαζὶ μὲ
τὸν σόντροφόν σας ὅτῳ ἄλλῳ· εἰς ἐν
καὶ τὸ αὐτὸ κρεβάτι, ματαίως δὲ
θὰ ζητῇτε διὰ ρεμβασμῶν ν' ἀναπλη-
ρώτῃτε τὰ αἰσθήματα . . . τῆς κοι-
τίας σας.

Νὰ πλαγιάσῃς εἰς τὸ ἄλλῳ· θὰ εἴ-
πῃ νὰ ἔχῃς ἐπιτηδεύσεις ἐντόμιον τινῶν,
μερικῶν ἑρπετῶν, ἀρκετῶν χοίρων κλ.
καὶ ἠναγκάσθημεν λοιπὸν ἀπὸ τῆς
2ας μετὰ τὸ μεσονύκτιον νὰ ἐγερθῶ-
μεν μετὰ μιᾶς ὥρας ὀδοιπορίαν ἐφθά-
σαμεν εἰς τὸν Ἀγ. Δημητριάδαν καὶ εἰς-
κλήθωμεν εἰς τὴν ἀγορὰν τῆς Χρυσόρ-
ρι· ἀπὸ τῆς 3ης. Ἐβαδίζομεν μέχρι τῆς 4ης
πρωΐας, ὅτε κατωρθώσαμεν νὰ εἰτέλ-
θωμεν . . . εἰς τὸν Ἀγ. Δημητριάδαν
πάλιν. Πῶς ἐγείνε τὸ πρᾶγμα· δὲν ἐ-
κπλαγίσθωμεν· ἀλλ' ἔχουν καὶ αὐτὸ
τὸ γούρτον.

Σειρά ἀθλίων χωρίων μεχρὶ τῆς
 Χρυσορροϊατικῆς διακόπτει τὸ βλέμ-
 μα τοῦ παρατηρητοῦ, ὅπερ ἡρεμὸν
 πλανᾶται εἰς σειράν βουνῶν κατὰ τὸ
 πλείστον φαλακρῶν μὴ ἐχόντων οὔτε
 τὸ θιγῆτρον ἀγρίων βουνῶν οὔτε τὴν
 γλυκύτητα τῶν ἡμέρων, ἅτινα ἀλλα-
 γρῶ στολίζουν οἱ ἀμπελῶνες ἀφ' ὧν
 κρέμονται γλυκύταται σταφυλαί. Τὸ
 πᾶν φωνάζει εἰς τὸν ὁδοιπόρον, τὸν ἀ-
 ναμνηστικόμενον ἀρχαίων ἡμερῶν ἐν
 μέτρῳ ἐπαρχίας, ἣν περιέβαλλεν ἄλλο-
 τε ποιητικὴ αἰγλή καὶ μεγαλεῖον καὶ
 ἐν ἣ φαιδρὰ πανηγύρεις καθίστων γε-
 λώεσσιν καὶ φαιδρᾶν τὴν εὐσυν ὄλην.
 ἐν μέσῳ χώρας, ἣτις εἶδε δόξαν καὶ
 πλοῦτον καὶ μεγαλεία, δι' ἧς διήλθον
 βασιλίσσαι καὶ βασιλεῖς, τῶν αἰώνων
 οἷον οἱ ἰσχυροὶ, ἣν περιέλουσε διὰ τῆς
 ἀθλήτου δόξης ἡ πεισσόμυθος ἀρχαιο-
 της. ἣν κατέστησαν ἐπιζηλὸν σύμμα-
 χον οἱ βασιλεῖς τῆς, ἣν ἀνήγειραν ὑπὸ
 σεισμῷ καταστραφεῖσαν οἱ Ἰωρκαιοί,
 κοτμήσαντες αὐτὴν διὰ νέων ναῶν οἱ
 ὑπηκοοὶ τοῦ Αὐγούστου, τὸ πᾶν σήμε-
 ρον ἐκεῖ φωνάζει εἰς τὸν ὁδοιπόρον παρ-
 ερχόμενον «ἡ Πάφος πένεται». Οὐδε-
 μίαν εἰς τὴν φρικώδη φωνὴν ἀκούεται
 διαμαρτυρία ἀπλοῦται οἷον εἰ πένθους
 τινὸς μέλαινα συνδῶν καθ' ὅλην τὴν
 ἑκτασιν ἐκείνην καὶ ἀνθρωπος δὲ καὶ
 οὔτις φωνάζουν δι' ἀπελπίδος φωνῆς.
 «ἔλεησάτε μας, καταρρέομεν». Ἀλλ'
 εἰς τὴν ἀπαισίαν φωνήν, τὴν προερχο-
 μένην ἐκ τοῦ βελθόντος σπηθῶν, ἅτινα
 καταπιέζει βλαστὴς τῆς ἀθλιότητος καὶ
 τῆς πενίας ὁ ὀχιμῶν, ἀπαντᾷ τοῦ δι-
 ερχομένου εἰς πρόσκτορος πὸ βῆμα σπεύ-
 δοντος ἐκεῖ ὅπως ἐν δρόμῳ φεῖ τοῦ
 νομοῦ, θέτη τὴν ὑπτάτην σφραγίδα εἰς
 τὴν εἰκόνα τῆς ἀπογνώσεως, ἣν παρ-
 ῖει εἰς τὸν παροδῆτον πύλα τῆς Πάρφου
 γωνία Λί ὕλα καὶ ἰχνῶν κυναρίων

μάτην προσπαθῶσι ν' ἀποδιώξωσι τὸν
ἐννομον ἄρπαγα. Τίς δὲν τάσσεται ἐν
τοιαύταις στιγμαῖς ὑπὲρ τῶν σοσιαλι-
στικῶν ἰδεῶν καὶ τίς δὲν ἐρωτᾷ. ἑαυ-
τὸν καὶ τὰ περὶ ἑαυτὸν πῶς ὑπονέμε-
ται ἐν τῷ κόσμῳ ἡ δικαιοσύνη καὶ τί-
νος ἔνεκα λόγου ρίπτεται εἰς τὸ κάτ-
εργον ὁ κλέπτων ξηρὸν ἄρτον ὅπως σύ-
ρῃ ὀλίγας ἀκόμη ὥρας τὸ σαρκίον αὐ-
τοῦ ἐν τῇ γῇ, φρικῶδες θῦμα φαύλης
κοινωνικῆς συνθήκης;

Ἡ Χρυσορροϊάτισσα κειμένη εἰς ὕ-
ψος 2.500 Ἀγγλικῶν ποδῶν, ἀκριβῶς
ὅπως καὶ τὸ Ὀμοδος, εἶνε πτωχὴ σή-
μερον μονή, ἡδύνατο ὅμως νὰ ᾔη καὶ
πλουσία. Οἱ θελοντες νὰ δικαιολογήτω-
σι τὴν κακομοίρᾴαν τῆς ἀποδιῶσι τὴν
κατάστασιν εἰς τοκογλύφους, οἵτινες
χωρὶς καμμίαν ἐντροπὴν εὗρεσκον τὴν
περίστασιν νὰ πλουτήσουν. Ἄλλοι λέ-
γουσιν ὅτι ὁ πλοῦτός της ὅλος περιῆλ-
θεν εἰς χεῖρας Τούρκων ἐκ τῶν πέριξ
χωρίων καὶ ἄλλων, οἵτινες κατὰ δια-
φόρους καιροὺς ἤρπαζον κτήματα τοῦ
μοναστηρίου ὅταν μάλιστα δὲν ὑπῆρχε
καλὴ διεύθυνσις. Ἡμεῖς πιστευομεν
καὶ τὰ δύο, δυνάμεθα δὲ ἴσως νὰ θεω-
ρήσωμεν τὸ πρῶτον ὡς συνέπειαν τοῦ
δευτέρου· προκειμένου δὲ ν' ἀποφανθῶ-
μεν τίς τῶν δύο ὁ μᾶλλον ἐπιφοβός
καὶ μασκαρᾶς θὰ εὗρεθῶμεν εἰς δυσκο-
λον θέσιν· ἀλλ' ὁ μὲν ἄρπαξ στηρίζε-
ται εἰς τὴν ἰδίαν δύναμιν, εἰς τὸ δι-
κασίον ἐπὶ τέλους τοῦ ἰσχυροτέρου, ὅπερ
ὑπῆρξεν καὶ φιλοσοφοί, ὡν κορυφαῖος
ὁ Ἀγγλος Πιϋβην, οἵτινες τὸ ὑπεστή-

ριξαν, ὁ δὲ τοκογλύφος στηριζόμενος
 καὶ οὗτος εἰς ἰδίαν τινὰ δύναμιν δὲν
 παρανομεῖ τόσον φανερά ἀλλὰ κρυ-
 φίως, κρύπτων τὸν ὄγκον τῆς παρ-
 νομίας του ὀπισθεν ἑνὸς τεμαχίου γάρ-
 του· ὁ μὲν ἀρπάζει, ὁ δὲ κλέπτει τὴν
 παρανομίαν· μεταξὺ δὲ ἄρπαγος καὶ
 ἐξ ἐπαγγέλματος κλέπτου εἶνε μᾶλλον
 κατὰδικαστέος ὁ δεύτερος. Αὕτῃ εἶνε
 ἡ ἰδέα μου· εἶνε ἴσως παράτολμος·
 ἀλλ' ὡς μέλος κοινωνίας μισῶ τὸν το-
 κογλύφον ὡς μισῶ ὡς μέλος ἔθνους τὸν
 ἔθνικὸν ἐχθρόν. Εἴτε λοιπὸν διὰ τὸν ἑ-
 να εἴτε διὰ τὸν ἄλλον λόγον ἡ Χρυστορ-
 ροΐτισσα ἐπώγει· ἀπὸ τίνος χρό-
 νου ἤρξατο φαίνεται ν' ἀναλαμβάνη
 καὶ ἔχει τώρα μερικὰς εἰσπράξεις, 80
 περίπου λίρας . . . . κατ' ἔτος! Ἀλλὰ
 τὰ μικρὰβιά της εἶνε πολλὰ—τρέφει
 20 μοναχοὺς—καὶ χρειάζονται ἐνέσεις
 τοῦ Μπράουν-Σεκάρ. Καὶ ἡ Προδिति-
 σα εἰς τὴν αὐτὴν κατὰστασιν εὐρίσκε-
 ται. Τώρα μὲ τοὺς νέους ἡγουμένους
 τῶν ἐλπίζομεν, ὅτι θὰ προσδεύουν
 καὶ τὰ δύο μοναστήρια. Ἡ Χρυστορ-
 ροΐτισσα εὐρίσκεται ἐν θαυμασίᾳ το-
 ποθεσίᾳ. Ἀλλὰ ρωμαντικώτερα καὶ
 θελκτικώτερα εἶνε ἀναντιρρήτως ἡ
 Προδितिσσα, ὑπὲρ ἧς πάντες οἱ ἐπισκέ-
 πται ἀπὸ τοῦ Gandry τοῦ ὑπὸ τοῦ Μ.
 Ναπολέοντος ἀποσταλέντος εἰς Κύπρον
 γεωλόγου μέχρι τῶν σημερινῶν ἀπε-
 φάνθησαν ὅτι εἶνε τοποθεσία τῶν Ἀλ-
 πειῶν ἐκ τῶν θαυμασιωτέρων μετενε-
 χθεῖσα ὑπὸ Μεσημβρινὸν οὐρανόν.

Ἀπὸ τὴν Χρυστορροΐτισσαν ἀνεγω-
 γήσαμεν τὴν 11ην ἐσπερινὴν ἐρθάσα-
 μεν δὲ περὶ τὴν 8ην πρωΐνῃ περὶ εἰς
 Φοινί. Ἡ πανσέληνος ἔλουε διὰ χρυ-
 σῶν ἀκτίνων τὰ ὄρη καὶ ἡ νύξ ἦτο μία
 τῶν θαυμασιωτέρων τοῦ Αὐγούστου.
 Πυκνὰ δάτη ἐκ πευκῶν ἐκάλυπτον τὰ

Ἀπὸ Ὀμόδου μέχρι Κτήματος καὶ
ἀπὸ Κτήματος μέχρι Φοινίου διήλθοντες
πλείστα χωρία, ἀλλ' εἰς οὐδὲν ἐξ αὐ-
τῶν ὑπῆρχε σχολεῖον· ὅλα δὲ σχεδὸν
εἶχον καφενεῖα. Κύριε Μαυρομμάτη
ἐκατομμυριοῦ, εἰσθε Πάτρις, ὡς ἐμα-
θόν. Διαμένετε δὲ πολὺ πλησίον τῆς
Κύπρου καὶ ἐπομένως τὴν κατὰστα-
σιν τῆς πατρίδος μας καὶ δὴ τῆς ἐπ-
αρχίας σου εἰσθε βεβαίως εἰς θέσιν νὰ
γνωρίζητε. Τὰ ὀνόματα τοῦ Ἀβέρωφ,
τῶν Ζαππῶν, τῶν Καπλανῶν, τοῦ
Σίννα, τοῦ Ἀρσάκη, τοῦ Δημητρίου,
τοῦ Συγγροῦ, τοῦ Στουρνάρα καὶ τό-
σων ἄλλων μεγαθύμων τοῦ ἔθνους
εὐεργετῶν εἶνε γραμμένα μὲ ἀνιξίτηλα
γράμματα εἰς πᾶσαν Ἑλληνικὴν καρ-
δίαν ἀπὸ περᾶτων ἕως περᾶτων. Θε-
λήσατε καὶ σεῖς μὲ ὀλίγην θυσίαν νὰ
γραφῇ τὸ ὄνομά σας ἐν τῇ συνειδήσει
πτωχῶν συμπολιτῶν σας πενομένων
καὶ ἐγκαταλελειμμένων, ἐχόντων δὲ
ἀνάγκην μεγάλην νὰ μάθωσι δηρὸ μόν-
ον γράμματα. Οἱ νέοι συμπολιταί
σας σὰς λέγουσι πολὺ γενναϊόδωρον.
Τὸ πιστεύομεν· διατί νὰ μὴ τρέψητε
τὰ αὐτὰ αἰσθήματα καὶ πρὸς τὸν τό-
πον ὃ ὁποῖος σὰς ἐγέννησε;

Πτωχὴ καὶ ἀθλίη, λοιπὸν ἄνευ σχο-
λείων καὶ ἄνευ διδασχῆς ἀπλοῦται ἐπὶ
μεγάλῃς ἐκτάσεως λιποθυμίας καὶ ὥσεί
φυγορραγοῦσα ἢ ποτὲ κοιτῆς τόσης χα-
ρᾶς καὶ τόσης φαιδρότητος, τόσων πα-
νηγύρειων καὶ τόσων ἑορτῶν! Δολοφό-
νος ὁ χρόνος μετέτρεψεν εἰς ἐρείπια
ναοὺς περικαλλεῖς καὶ ἐπ' αὐτῶν ἀ-
κούεται κρῶζοντα ἀπαισίως ἢ γλαυῆ
οἶονεῖ θρηγοῦσα τόσα κάλλη καὶ τόσῃν
δόξαν, τόσῃν ὀνείρων εὐδαίμονα κό-
σμον, αἰγλὴν τόσῃν καὶ τόσῃν λαμπη-
δονα διαχέομένην ἀνὰ τὴν πολυακου-
σμένην χώραν τῶν ὡραίων γυναικῶν
καὶ τῶν φαιδρῶν ἐρώτων ὑπὸ τῶν

ποιητικῶν θρύλλων, οὕς ἰδημιούργει καὶ
 ἐπλαττε τὸ χάριεν πλῆθος τῶν φαι-
 δρῶν πολιτῶν τῆς. Πανομένη, ἐγκατα-
 λειμμένη καὶ λησμονημένη ἀπλοῦται
 σήμερον ἡ γῶσα, πρὸς ἣν συνεκεντροῦν-
 το ἀπὸ τῶν περάτων τοῦ γνωστοῦ κό-
 σμου ὅπως καταθέσωσι τὰ θυμιάμα-
 τα τῆς λατρείας, οἱ λάτρες καὶ ὅπα-
 δοὶ τῆς ποτὲ ἀλλὰ καὶ πάντοτε παν-
 τοδυνάμου θεοῦ, ἥς ἦτο μὲν ἄλλοτε ἔ-
 δρα ἡ Πάφος, ἀλλ' ἥτις σήμερον ἐδρεύει
 καὶ βασιλεύει παντοῦ, ὅπου ἐκτιμᾶται
 τὸ καλὸν καὶ θαυμάζεται τὸ ὠραῖον
 καὶ εἰς ἣν ἀνεγείρονται πολῦτιμοι βω-
 μοὶ ἐν πάσῃ ἀνθρωπίνῃ καρδίᾳ, διαρ-
 κέστερον ἴσως καὶ στερεώτερον τῶν τι-
 μαλῶν ἐκείνων, οὕς ἀνήγειρεν ἡ μα-
 ταίᾳ φιλοδοξίᾳ τοῦ Ρωμαίου Καίσα-
 ρος καὶ ἐστόλιζεν ὁ περισσὸς πλοῦτος
 πολυτίμων ἀναθημάτων.

Τίς θὰ δώσῃ δύναμιν εἰς τὴν φυγορ-
 ραγοῦσαν, τίς θ' ἀνεγείρῃ αὐτὴν ἐκ
 τῶν ἐρειπίων, τίς θὰ ἐμπνεύσῃ τὸν κό-
 σμον τῶν νέων ἰδεῶν εἰς τὰ παγωμένα
 τῆς στήθης;

Νκλ.

(ἱεροσολεῖτι).